VNG inzet Maatschappelijke Weerbaarheid

Vrijdag 16 oktober 2026
VNG kennisdag 's-Hertogenbosch

Welkom bij de sessie weerbaarheid!

Voorbereiden op verstoring
VNG
Geen internet?
Geen electriciteit?
Geen water?

RTL Nieuws

Natuurbranden grijpen om zich heen, maar Nederland is nog steeds niet goed voorbereid

RTL Nieuws · 8 augustus 2026 · Aangepast: 8 augustus 2026

Dat ons land serieus te maken heeft met grote natuurbranden, is niet langer een zorgwel
vooruitzicht, maar de realiteit. Vijf jaar geleden riepen deskundigen al op dat er een land
aanpak nodig is om het steeds vaker oplaaiende vuur onder cor
tussentijd is er weinig veranderd. "We moeten in Nederland me
we met water omgaan."

NOS Nieuws • Vrijdag 10 juli, 17:34

Defensie: Rusland hackte camera's langs militaire routes in Nederland

Russische diensten hebben "een klein aantal camera's" op militaire route
Nederland gehackt. Dat blijkt uit onderzoek van de Algemene Inlichtingen
gen- en Veiligheidsdienst

Britse denktank: drones boven Nederlandse bases waarschijnlijk van Russische schepen

De waargenomen drones die eind vorig jaar onder meer boven vliegbases
Volkel en Eindhoven vlogen, waren hoogstwaarschijnlijk afkomstig van
Russische schepen. Die lagen op dat moment voor de kust van Nederlan
schrijven onderzoekers van h
Studies (IISS).

Rusland maakt zich op voor escalatie in oorlog: ‘Poetin kan eigenlijk niet meer terug’

RIVM vreest polycrisis: samenwerking nodig voor zich opstapelende problemen

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zegt dat er steeds
meer problemen samenkomen. Die zouden binnen tien jaar een gevaar kunn
olksgezondheid.

opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn
experts op allerlei gebieden. Gevreesd wordt voor een

Aanleiding

- Toenemende dreigingen
  - Militair en hybride
  - Cyber-aanvallen
  - Klimaatrampen
  - Pandemie

- Weerbaarheid: het aanpassingsvermogen van inwoners en gemeenschappen om zich tegen verstoringen te beschermen. Het gaat om het voorkomen of beperken van de impact van een risico of bedreiging

- Grootschalige en langdurige (meer dan 72 uur) uitval van kritieke voorzieningen die onveiligheid veroorzaakt voor inwoners

- Maatschappelijke ontwrichting

Bestuurlijke opdracht VNG

- Gezamenlijk basisniveau of actielijst voor gemeenten t.a.v. de maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht;
- Zicht krijgen op verminderd zelfredzame inwoners, kwetsbare voorzieningen en locaties in het kader van bevolkingszorg;
- In beeld krijgen van maatschappelijke netwerken bij (dreigende) rampen en crises;
- Het delen en uitwisselen van kennis en best practices;
- Pilots noodsteunpunten;
- Onderzoeken handelingsperspectief gemeenten in relatie tot de meest urgente dreigingsscenario’s.

Wat doet programma weerbare samenleving?

Kennisdeling

- Bestuurlijke en ambtelijke online inloopsessies
- Klankbordgroep gemeenten en veiligheidsregio's
- Webpagina Weerbare Samenleving (vng.nl/weerbaresamenleving)
- Besloten forum 'Weerbare Samenleving'
- Congres weerbaarheid (Q1 ’27)

Wat doet programma weerbare samenleving?

Belangenbehartiging

- Bestuurlijke afspraken noodsteunpunten, publiekscampagne, kennis en evaluatie.
- Consultatie-reacties (o.a. wet Veiligheidsregio's, Wet defensiegereedheid en Wet weerbaarheid kritieke entiteiten, Cyberbeveiligingswet)
- EU Preparedness strategy
- Lobby voor militair-civiele investeringsagenda (dual use)

Wat doet programma weerbare samenleving?

Dienstverlening

- Handreiking Weerbaarheid en Veerkracht op Lokaal Niveau
- Pilots noodsteunpunten
- Hulpmiddelen gemeenten publiekscampagne ‘Denk Vooruit’

- **All-hazard**
  - Ongeacht het type dreiging, gemeenten en veiligheidsregio’s spelen een sleutelrol

- **Whole-of-society**
  - Samen met medeoverheden, inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, maatschappij-brede aanpak

Naar het model van Dückers, NIPV

Handreiking weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau

- 41 maatregelen om de basis op orde te krijgen
- 6 pijlers
- Collegebrede opgave
- Bevoegd gezag per pijler
- Op volgorde van prioriteit
- Fase van de crisis

1. Eigen continuïteit
Bevoegd gezag: wethouder/gemeentesecretaris

Maatregel	Fase	Eindverant-woordelijk	Samenwerkings-partner
1. Gemeenten brengen de kritieke bedrijfsprocessen, zoals uitkeringen, betalingen en taken op het gebied van openbare orde en veiligheid in beeld en leggen duidelijke waarborgen vast voor de continuïteit ervan.		Gemeenten	
2. Gemeenten zorgen ervoor dat er in hun Business Continuity Management een prioritering komt voor de meest kritieke bedrijfsprocessen.		Gemeenten	
3. Gemeenten zorgen ervoor dat de gemeentelijke informatievoorziening robuust en bereikbaar is, zowel online als offline. Denk hierbij aan combinaties van digitale en fysieke informatiekanalen.	< >	Gemeenten	
4. Gemeenten versterken de digitale infrastructuur door afspraken met ICT-leveranciers en cloud-aanbieders met aandacht voor: bescherming tegen cyberaanvallen en hacks, inclusief detectie- en responsprocedures; opslag van gevoelige data op dataservers binnen Europees grondgebied, conform de Europese privacy- en veiligheidsrichtlijnen. Gemeenten hebben hiervoor een standaard gemeentelijk Service Level Agreement (SLA) met eisen rondom beschikbaarheid, herstelcapaciteit en communicatie bij incidenten ontwikkeld.		Gemeenten	BZK, JenV (NCSC)
5. Gemeenten oefenen op langdurige crises met een brede vertegenwoordiging uit de gemeentelijke organisatie (dus breder dan de veiligheidskolom en MT-niveau).		Gemeenten	Veiligheidsregio's
6. Gemeenten hebben afspraken over interne communicatie: wie is waarvoor aan zet? Wie moet wat weten? Daarbij is een inschatting gemaakt van de gevoeligheid van de informatie: gedetailleerde informatie over voorbereidingshandelingen van de gemeente kan ook misbruikt worden.		Gemeenten	
7. Gemeenten hebben oog voor de continuïteit onder eigen personeel, waarbij een deel persoonlijk betrokken zal zijn bij crises. Denk bijvoorbeeld aan het samenstellen van een gemeentelijk kernteam, het inventariseren van reservisten en mantelzorgers binnen de gemeentelijke organisatie.		Gemeenten	

4. Sociaal weefsel
Bevoegd gezag: wethouder

Maatregel	Fase	Eindverant-woordelijk	Samenwerkings-partner
1. De gemeente brengt lokale maatschappelijke en (in)formele netwerken in kaart en versterkt de netwerken/ sociale infrastructuur in de wijken met extra aandacht voor verminderd zelfredzame doelgroepen zoals alleenstaande ouders, mindervaliden, ouderen, statushouders, vluchtelingen, etc.	● < > ●	Gemeenten	Veiligheidsregio's, maatschappelijke partners
2. Gemeenten faciliteren participatieprojecten/ burgerinitiatieven in de wijken en buurten (leer je buren beter kennen/ samenredzaamheid).	● < > ●	Gemeenten	Maatschappelijke partners
3. In een crisissituatie mobiliseert de gemeente sleutelfiguren, (getrainde) vrijwilligers en netwerken, zoals Bondgenoten.	< >	Gemeenten	
4. Gemeenten bieden dienstverlening om de bestaanszekerheid van hun inwoners te versterken.	● < > ●	Gemeenten	
5. Gemeenten zorgen dat er in iedere wijk of buurt een wijkagent en een sociaal werker is die herkenbaar en bereikbaar is en/of zet sleutelfiguren in. Betrek hen bij het opzetten en inrichten van de lokale noodsteunpunten.	●	Gemeenten, politie, welzijnsor-ganisaties	
6. Burgemeester (en college) organiseert het gesprek met inwoners en ondernemers over wat zij nodig hebben om weerbaar en veerkrachtig te worden of dit te versterken, bijvoorbeeld via de gesprekstool van de NCTV.	● < >	Gemeenten	
7. Gemeenten zorgen voor laagdrempelige en goed functionerende (zorg-, veiligheid en openbare ruimte) meldpunten, luister- en gespreksinitiatieven, en monitoren spanningen in de samenleving actief, zodat escalatie kan worden voorkomen en vertrouwen behouden blijft.	● < > ●	Gemeenten	

Wat komt eraan

- Samenwerkingsagenda met rijk en medeoverheden
- Doorrekening weerbaarheidsmaatregelen t.b.v. VNG inzet
- Actualisering van de handreiking *weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau*
- Handreiking gemeentesecretaris - Eigen continuïteit en bevolkingszorg
- Leergang gemeentesecretaris weerbaarheid
- Toolbox versterken sociaal-maatschappelijke weerbaarheid
- Narratief democratie en informatie
- Actualiseren landelijke crisisplannen (bv. voedselzekerheid, energie)
- Dag van de weerbaarheid 8 februari '27

Reflecties, vragen, opmerkingen, tips zijn meer dan welkom!

Contact

Besloten forum ‘Weerbare Samenleving’

Website-pagina:
vng.nl/weerbaresamenleving

Bestuurlijke inloopsessies

Weet ons te vinden via
weerbaarheid@vng.nl